

CRNA GORA
KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA
BROJ: 01/1-701/1-24
DATUM: 16.5.2024.GODINA

NACRT PRAVILNIKA O SMJERNICAMA ZA
SPROVOĐENJE ZAKONA O SPREČAVANJU
PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA
TERORIZMA ZA OBVEZNIKE U
NADLEŽNOSTI KOMISIJE ZA TRŽIŠTE
KAPITALA

SADRŽAJ:

SADRŽAJ:	2
OPŠTE ODREDBE	6
Predmet Pravilnika	6
Definicije.....	6
Obveznici	6
II. OBAVEZE OBVEZNIKA	7
Mjere i radnje koje preduzimaju obveznici	7
Vrste mjera i radnji	7
Analiza rizika.....	7
Niži i viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.....	8
Interni akt o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma	8
Interni akt za procjenu rizika – uslovi i sadržaj	9
Obavezni elementi analize rizika	10
Kategorije rizika.....	10
Faktori nižeg rizika	10
Faktori višeg rizika	11
Bliži kriterijumi za izradu smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom.....	11
Smjernice za pripremu internih akata o politikama, kontrolama i procedurama.....	12
Procjena rizika za nove proizvode, usluge ili distributivne kanale.....	12
IDENTIFIKACIJA KLIJENTA, PRAĆENJE POSLOVNOG ODNOSA I KONTROLA TRANSAKCIJA KLIJENTA	13
Slučajevi u kojima se sprovode mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta	13
Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prije uspostavljanja poslovnog odnosa	14
Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prije izvršenja transakcije	14
Identifikacija fizičkog lica	14
Identifikacija elektronskim putem.....	15
Video-elektronska identifikacija	16
Odobrenje za sprovođenje identifikacije elektronskim putem i video-elektronske identifikacije....	17
Identifikacija pravnog lica i privrednog društva.....	18
Identifikacija zastupnika pravnog lica i privrednog društva.....	19
Identifikacija ovlašćenog lica pravnog lica i privrednog društva.....	19
Identifikacija trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava.....	19

Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta preko trećeg lica	20
Zabrana sprovođenja mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta preko trećeg lica	20
Pribavljanje podataka i dokumentacije od trećeg lica	20
Obaveze obveznika u slučaju pribavljanja podataka i dokumentacije od trećeg lica	21
UTVRĐIVANJE STVARNOG VLASNIKA.....	21
Stvarni vlasnik.....	21
Način utvrđivanja stvarnog vlasnika	22
Registar stvarnih vlasnika	23
Sadržaj Registra stvarnih vlasnika.....	24
Unos podataka u Registar stvarnih vlasnika	25
Održavanje i upravljanje Registrom stvarnih vlasnika	25
Pristup podacima iz Registra.....	26
Nadzor nad unošenjem podataka	26
PRAĆENJE POSLOVNOG ODNOSA, KONTROLA TRANSAKCIJA I PONOVA GODIŠNJA KONTROLA	26
Praćenje poslovnog odnosa i kontrola transakcija	26
Ponovna godišnja kontrola.....	27
POSEBNI OBLICI PROVJERE I PRAĆENJA POSLOVANJA KLIJENTA	27
Vrste posebnih oblika mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.....	27
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.....	28
Mjere kod korespondentnog odnosa sa institucijama izvan EU ili u visoko-rizičnoj trećoj državi ...	28
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta kod korespondentnog odnosa sa kreditnom institucijom ili drugom finansijskom institucijom van EU ili u visoko-rizičnoj trećoj državi.....	28
Politički eksponirana lica	29
Registar politički eksponiranih lica	30
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, odnosno njegovog stvarnog vlasnika koji je politički eksponirano lice	30
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prilikom pružanja kastodi usluga....	30
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta kod složenih i neuobičajenih transakcija	31
Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta iz visoko-rizične treće države	31
Lista visoko-rizičnih trećih država.....	32
Pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.....	32

SPROVOĐENJE MJERA ZA SPREČAVANJE I OTKRIVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA U POSLOVNIM JEDINICAMA I DRUŠTVIMA U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU OBVEZNIKA U DRUGOJ DRŽAVI.....	32
Obaveza sprovođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma u poslovnim jedinicama i društvima u većinskom vlasništvu obveznika u drugoj državi.....	32
ZABRANE I OGRANIČENJA U POSLOVANJU	33
Zabrana pružanja usluga koje omogućavaju prikrivanje identiteta klijenta	33
Zabrana poslovanja kvazi (fiktivnim) bankama	33
Ograničenje u poslovanju sa gotovim novcem	34
OBAVEZE IZVJEŠTAVANJA	34
Izvještavanje finansijsko-obavještajne jedinice	34
Povratna informacija obvezniku	35
OVLAŠĆENO LICE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA I NJEGOV ZAMJENIK I UNUTRAŠNJA KONTROLA I REVIZIJA	35
Određivanje ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamjenika	35
Uslovi za ovlašćeno lice i zamjenika	35
Obuka i stručni ispit.....	36
Licenca za vršenje poslova ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma ..	36
Prestanak važenja licence.....	36
Nesavjesno vršenje poslova	36
Rješenje o prestanku važenja	37
Poslovi ovlašćenog lica	37
Obezbjedjivanje uslova za rad	37
Stručno osposobljavanje i usavršavanje.....	37
Pravila u vršenju poslova	38
Unutrašnja kontrola i revizija.....	38
LISTE INDIKATORA ZA PREPOZNAVANJE SUMNJIVIH KLIJENATA I TRANSAKCIJA	38
Obaveza korišćenja listi indikatora.....	38
Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.....	38
Sopstvena lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.....	39
EVIDENCIJE, ZAŠTITA I ČUVANJE PODATAKA.....	39
Vrste i sadržaj evidencija.....	39
Evidencije koje vodi obveznik.....	39

Sadržaj evidencija koje vodi obveznik.....	39
ZAVRŠNE ODREDBE	40
Usklađivanje internih pravnih akata.....	40
Stupanje na snagu	40

**PRAVILNIK O SMJERNICAMA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I
FINANSIRANJA TERORIZMA ZA OBVEZNIKE U NADLEŽNOSTI KOMISIJE ZA TRŽIŠTE KAPITALA**

OPŠTE ODREDBE

Predmet Pravilnika

Član 1

Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriterijumi za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti proslijeđeni finansijsko-obavještajnoj jedinici, definisanje pokazatelja za sumnjive transakcije, kao i načini i rokovi za izvještavanje finansijsko-obavještajnoj jedinici.

Definicije

Član 2

U ovom Pravilniku, izrazi imaju sljedeća značenja:

- "Pranje novca" i "finansiranje terorizma" imaju značenje kako su definisani u članovima 2 i 3 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Službeni list Crne Gore", br. 110/23 od 12.12.2023.) (u daljem tekstu: Zakon).
- "Finansijsko-obavještajna jedinica" je organizaciona jedinica u okviru organizacione jedinice organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: Policija) koja vrši poslove koji se odnose na sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: finansijsko-obavještajna jedinica)
- Ostali izrazi imaju značenje kako su definisani u Zakonu.

Obveznici

Član 3

Mjere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma obavezne su za pravna lica, privredna društva, preduzetnike i fizička lica koja obavljaju djelatnost (u daljem tekstu: obveznici) i to obveznici iz člana 4 stav 2 tač. 5, 6 i 7 Zakona i pravna lica iz člana 114 Zakona iz okvira nadležnosti Komisije za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija):

- društva za upravljanje investicionim fondovima;
- društva za upravljanje penzionim fondovima;
- investiciona društva koja pružaju investicione usluge iz člana 206 Zakona o tržištu kapitala ("Službeni list Crne Gore", br.01/18) na tržištu kapitala u Crnoj Gori.
- Berze i klirinško-depozitarna društva su obveznici u smislu obaveze obavještavanja finansijsko-obavještajne jedinice ako prilikom izvršavanja poslova iz svoje djelatnosti otkriju činjenice koje upućuju na moguću povezanost sa pranjem novca i sa njim povezanim predikatnim krivičnim djelima ili finansiranjem terorizma. Bliži način dostavljanja podataka, obrazloženja i obavještenja propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Klirinško-depozitarno društvo dužno je da, elektronskim putem, kvartalno dostavlja finansijsko-obavještajnoj jedinici podatke o svakom zbirnom kastodi računu, kreditnoj instituciji ili drugoj finansijskoj instituciji kod koje je taj kastodi račun otvoren, kao i o broju transakcija i ukupnom prometu po tom zbirnom kastodi računu.

II. OBAVEZE OBVEZNIKA

Mjere i radnje koje preduzimaju obveznici

Vrste mjera i radnji

Član 4

Obveznik je dužan da, prilikom obavljanja djelatnosti, preduzima mjere i radnje u skladu sa Zakonom, a naročito da:

1. Identifikuje rizike i vrši procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, uspostavlja politike, kontrole i procedure i preduzima radnje za umanjeње rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.
2. Vršī identifikaciju klijenta, praćenje poslovnog odnosa i kontrolu transakcija klijenta (u daljem tekstu: mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta).
3. Uspostavi odgovarajući informacijski sistem, ako je obveznik kreditna institucija ili druga finansijska institucija, kojim će se obezbijediti automatizovana podrška za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na klijenta, stalno praćenje poslovnih odnosa klijenta, kontrola transakcija i automatsko prepoznavanje sumnjivih klijenata ili sumnjivih transakcija.
4. Blagovremeno dostavlja informacije, podatke i dokumentaciju finansijsko-obavještajnoj jedinici.
5. Odredi ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamjenika i obezbjeđuje uslove za njihov rad.
6. Organizuje redovno stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.
7. Sačini i redovno ažurira sopstvenu listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.
8. Vodi evidencije i obezbijedi zaštitu i čuvanje informacija, podataka i dokumentacije pribavljene u skladu sa Zakonom.
9. Uspostavi i prati funkcionisanje sistema koji omogućava da u potpunosti i blagovremeno odgovori na zahtjeve finansijsko-obavještajne jedinice i nadležnih državnih organa u skladu sa Zakonom.
10. Sprovodi mjere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma u poslovnim jedinicama i društvima u većinskom vlasništvu obveznika u drugim državama.
11. Preduzima i druge mjere i radnje u skladu sa Zakonom.

Analiza rizika

Član 5

Obveznik je dužan da identifikuje rizike i vrši procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, na način da:

1. U roku od 60 dana od dana osnivanja, odnosno početka obavljanja djelatnosti, izradi interni akt o analizi rizika u kojem identifikuje i procjenjuje rizike uzimajući u obzir faktore rizika pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije, proizvoda, usluga ili distributivnih kanala koji se mogu upotrijebiti u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma (u daljem tekstu: analiza rizika) i da ga redovno, a najmanje jednom godišnje, ažurira i čuva u skladu sa Zakonom,
2. Vršiti procjenu rizika za nove proizvode, usluge ili distributivne kanale i na osnovu te procjene ažurira analizu rizika,
3. U analizi rizika odredi kategorije rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, i
4. Na osnovu analize rizika izvrši ponovnu procjenu rizika pojedinog klijenta, grupe klijenata, države, geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije, proizvoda, usluga ili distributivnih kanala koji se mogu upotrijebiti u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma.

Analiza rizika mora da sadrži i procjenu mjera, radnji i postupaka koje obveznik preduzima za sprečavanje i otkrivanje pranja novca ili finansiranja terorizma. Analiza rizika obuhvata najmanje analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na cjelokupno poslovanje obveznika i analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma za svaku grupu ili vrstu klijenta, poslovnog odnosa, usluge koju obveznik pruža klijentu u okviru svoje djelatnosti, odnosno transakcije. Analiza rizika mora biti sačinjena u pisanoj i elektronskoj formi i srazmjerna veličini obveznika, kao i prirodi i obimu njegovog poslovanja. Analizu rizika obveznik priprema na osnovu smjernica za analizu rizika koje utvrđuje Komisija u skladu sa propisom iz člana 15 Zakona i Nacionalnom procjenom rizika. Obveznik je dužan da analizu rizika dostavi Komisiji na zahtjev, u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva.

Niži i viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma

Član 6

Ukoliko obveznik procijeni da klijent, grupa klijenata, država, geografsko područje, poslovni odnos, transakcija, proizvod, usluga ili distributivni kanal predstavlja niži rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma, može sprovesti pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta u skladu sa zakonom.

Ukoliko obveznik procijeni da klijent, grupa klijenata, država, geografsko područje, poslovni odnos, transakcija, proizvod, usluga ili distributivni kanal predstavlja viši rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma, dužan je da sprovede produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta u skladu sa Zakonom.

Interni akt o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma

Član 7

Obveznik je dužan da uspostavi sistem upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma radi umanjenja rizika identifikovanih analizom rizika.

Sistem upravljanja rizikom obuhvata sljedeće:

- analizu rizika: sprovodi se detaljna analiza rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.
- usvajanje internih akata: obveznik će usvojiti interne akte koji obuhvataju politike, kontrole i procedure kako bi efektivno upravljao rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.
- praćenje i nadzor: kontinuirano praćenje i nadzor nad utvrđenim rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma, uz redovno revidiranje internih politika, kontrola i procedura radi osiguranja njihove efikasnosti i adekvatnosti.
- organizaciona struktura: uspostavljanje odgovarajuće unutrašnje organizacije ili organizacione strukture obveznika, sa jasnom raspodjelom odgovornosti i ovlašćenja unutar organizacije, prilagođeno obimu i prirodi njegove djelatnosti, koja će podržavati efikasno upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Politike, kontrole i procedure moraju biti prilagođene obimu i prirodi djelatnosti obveznika, kao i vrsti klijenata i proizvoda/usluga koje pruža.

Politike, kontrole i procedure obuhvataju:

1. Interne politike, kontrole i procedure: uključuju ciljeve, obim i način rada sistema upravljanja rizikom, mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenata, dostavljanje podataka finansijsko-obavještajnoj jedinici, zaštitu i čuvanje podataka, interne kontrole u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma, bezbjednosne provjere zaposlenih, te imenovanje ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamjenika.
2. Nezavisnu revizorsku funkciju: Uspostavljanje nezavisne revizorske funkcije ili imenovanje lica za kontinuirano praćenje i nadzor nad utvrđenim rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa zakonskim zahtjevima i prilagođeno obimu i prirodi djelatnosti obveznika.

Politike, kontrole i procedure će biti utvrđene od strane nadležnog organa upravljanja kod obveznika.

U slučaju obveznika koji je veliko pravno lice, interne politike, kontrole i procedure će biti utvrđene od strane višeg rukovodioca, u skladu sa zakonskim zahtjevima.

Obveznik je dužan, prilagođeno obimu i prirodi djelatnosti, da odredi ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma na rukovodećoj poziciji.

Politike, kontrole i procedure će biti pripremljene na osnovu smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom, uzimajući u obzir veličinu i organizaciju obveznika, vrstu poslova, klijenata, proizvoda, usluga i distributivnih kanala. Ovi kriterijumi će biti utvrđeni u skladu sa najboljim praksama u skladu sa propisom Ministarstva iz člana 15 Zakona i Nacionalnom procjenom rizika.

Interni akt za procjenu rizika – uslovi i sadržaj

Član 8

Obveznici su dužni da u skladu sa članom 15 Zakona usvoje pisani interni akt kojim će odrediti nivoe rizika grupa klijenata ili pojedinačnog klijenta, njihovo geografsko područje rada, poslovni odnos, transakcije, proizvod ili usluga, način njihovog pružanja klijentu, te nova tehnološka dostignuća u vezi sa mogućom zloupotrebom u svrhu pranja novca i finansiranja terorizma.

Smjernice za analizu rizika propisuje Ministarstvo, a pojašnjenja se daju od strane finansijsko-obavještajne jedinice i Komisije.

Smjernice za analizu rizika detaljno objašnjavaju:

- pristup zasnovan na procjeni rizika;
- inherentni i rezidualni rizik;
- metod procjene rizika;
- prepoznavanje prijetnji, ranjivosti i posljedica;
- metodologija bodovanja (ponderisanja) prijetnji, ranjivosti i posljedica;
- razlika između numeričkog i opisnog izračunavanja rizika;
- način izrade matrice rizika.

Obavezni elementi analize rizika

Član 9

Smjernice za analizu rizika utvrđuju obavezne elemente analize rizika:

- Prepoznavanje i procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na cjelokupno poslovanje obveznika.
- Prepoznavanje i procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije, proizvoda, usluge i distributivnog kanala koje obveznik pruža klijentu u okviru svoje djelatnosti.
- Kategorije rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.
- Procedure (mjere, radnje i postupke) koje će obveznik preduzeti u cilju upravljanja rizicima i ublažavanja identifikovanih rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Kategorije rizika

Član 10

Obveznici u analizi rizika određuju kategorije rizika od pranja novca i finansiranja terorizma:

- Niži rizik;
- Srednji rizik;
- Viši rizik.

Faktori nižeg rizika

Član 11

Smjernicama za analizu rizika utvrđuju se faktori nižeg rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, uključujući:

- Kriterijume za klijente koji su državni organi ili pravna lica koja vrše javna ovlaštenja.
- Posebne situacije u poslovnim odnosima, transakcijama, uslugama ili proizvodima koje karakteriše niži rizik.
- Države ili geografska područja sa efikasnim sistemima borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Faktori višeg rizika

Član 12

Smjernicama za analizu rizika utvrđuju se faktori višeg rizika od pranja novca i finansiranja terorizma:

- Za klijenta:
 - Poslovni odnos sprovodi se pod neuobičajenim okolnostima.
 - Klijent živi u državi koja ima visok nivo korupcije ili drugih kriminalnih aktivnosti.
 - Klijent nije rezident.
 - Klijent je pravno lice ili trust koje obavlja djelatnost pružanja usluga čuvanja i upravljanja imovinom.
 - Klijent je pravno lice čije akcije glase na donosioca.
 - Klijent je pravno lice ili privredno društvo čija je djelatnost povezana sa gotovinskim transakcijama.
 - Klijent je pravno lice ili privredno društvo koje ima neuobičajenu ili složenu vlasničku strukturu.
- U poslovnim odnosima, transakcijama, uslugama, distributivnim kanalima ili za proizvode:
 - Privatno bankarstvo.
 - Proizvodi ili transakcije koje omogućavaju prikrivanje identiteta klijenta ili anonimnost.
 - Plaćanja primljena od nepoznatih ili nepovezanih trećih lica.
 - Novi proizvodi, novi poslovi i nove tehnologije koje mogu biti izložene riziku od pranja novca ili finansiranja terorizma.
 - Transakcije povezane sa predmetima od arheološkog, istorijskog, kulturnog i vjerskog značaja ili od izuzetne naučne vrijednosti, kao i sa zaštićenim vrstama.
- U odnosu na određenu državu ili geografsko područje:
 - Visoko-rizične treće države.
 - Države sa visokim nivoom korupcije i drugih kriminalnih aktivnosti.
 - Države prema kojima su uvedene sankcije ili embargo.
 - Države koje pružaju podršku terorističkim aktivnostima.

Smjernice mogu dodatno utvrditi druge faktore višeg rizika, u zavisnosti od specifičnosti određene oblasti.

Bliži kriterijumi za izradu smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom

Član 13

Smjernice za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom naročito utvrđuju:

- ciljeve, obim i način rada tog sistema,
- način utvrđivanja mogućnosti poslovanja sa klijentom,
- način identifikacije klijenta i stvarnog vlasnika klijenta,
- postupak praćenja poslovnog odnosa i kontrole transakcija klijenta,
- postupak preduzimanja produbljenih mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta kod višeg rizika,

- sprečavanje upotrebe savremenih tehnologija u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma,
- način zaštite i čuvanja podataka i vođenja evidencija,
- način sprovođenja bezbjednosnih provjera zaposlenih,
- način stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih,
- obavezne interne akte o politikama, kontrolama i procedurama koje obveznik treba da donese u cilju efektivnog upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Smjernice takođe treba da pojasne cikličnost postupka upravljanja rizikom, uključujući prepoznavanje rizika, analizu rizika, upravljanje rizicima i nadzor i preispitivanje rizika.

Na kraju, smjernice treba da pojasne i vezu između unutrašnje kontrole, interne revizije i utvrđenog rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u analizi rizika.

Smjernice za pripremu internih akata o politikama, kontrolama i procedurama **Član 14**

Smjernice propisane u skladu sa članom 13 ovog pravilnika trebaju detaljno da pojasne interne akte o politikama, kontrolama i procedurama kako je propisano u članu 14 stav 1 tačka 2 Zakona.

Sljedeća pojašnjenja trebaju biti obuhvaćena smjernicama:

- U okviru sistema upravljanja rizikom treba sprovesti odgovarajuću internu politiku, kontrole i procedure za ublažavanje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma do prihvatljivog nivoa.
- Interni akti o politikama, kontrolama i procedurama trebaju važiti za sve poslovne jedinice, filijale i društva u većinskom vlasništvu obveznika, omogućavajući razmjenu informacija uz adekvatne mehanizme zaštite tih informacija.
- Procjenom rizika i razvojem odgovarajućih politika, kontrola i procedura treba osigurati kontinuitet upravljanja rizikom, bez obzira na promjene u rukovodstvu ili zaposlenima, te promjene u strukturi obveznika.
- Interni akti o politikama, kontrolama i procedurama trebaju biti utvrđeni na način da svaki zaposleni razumije svoju ulogu u sistemu upravljanja rizikom.
- Interne politike, kontrole i procedure trebaju omogućiti uspostavljanje sistema upravljanja rizikom koji obezbjeđuje stalno praćenje i preispitivanje rizika za sve klijente, države ili geografske oblasti, poslovne odnose, proizvode, usluge, transakcije i distributivne kanale.

Procjena rizika za nove proizvode, usluge ili distributivne kanale **Član 15**

Obveznik je dužan da procijeni rizik od pranja novca i finansiranja terorizma u vezi sa:

- Novim proizvodom, uslugom ili distributivnim kanalom koje pruža u okviru svoje djelatnosti.
- Novom poslovnom praksom ili načinima pružanja novog proizvoda, usluge ili distributivnog kanala, prije njihovog uvođenja.
- Korišćenjem savremenih tehnologija u pružanju postojećih ili novih proizvoda, usluga ili distributivnih kanala.

Na osnovu ažurirane analize rizika, obveznik je dužan da preduzme dodatne mjere radi ublažavanja i upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma iz stava 1 ovog člana.

IDENTIFIKACIJA KLIJENTA, PRAĆENJE POSLOVNOG ODNOSA I KONTROLA TRANSAKCIJA KLIJENTA

Član 16

Obveznik je dužan da sprovodi mjere identifikacije, praćenja poslovnog odnosa i kontrole transakcija klijenta kako je propisano u ovom pravilniku.

Mjere iz stava 1 ovog člana uključuju, ali nisu ograničene na:

- Identifikaciju klijenta.
- Utvrđivanje stvarnog vlasnika klijenta.
- Pribavljanje i evidentiranje podataka o svrsi, namjeni, cilju i prirodi poslovnog odnosa i transakcije.
- Redovno praćenje poslovnog odnosa i kontrolu transakcija kako bi se osiguralo da su u skladu sa saznanjima obveznika o klijentu i stepenom rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Prilikom sprovođenja mjera iz stava 2 ovog člana, obveznik je dužan da provjeri ovlašćenje lica koje nastupa u ime klijenta i izvrši identifikaciju tog lica.

Obveznik je dužan da sprovede mjere u obimu srazmjeran riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

Kod određivanja obima sprovođenja mjera, obveznik je dužan da uzme u obzir svrhu zaključivanja poslovnog odnosa, iznos sredstava, vrijednost imovine, obim transakcije i trajanje poslovnog odnosa.

Obveznik je dužan da uredi procedure za sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana putem internih akata.

Obveznik je dužan na zahtjev Komisije da dostavi odgovarajuće analize, dokumenta i druge informacije kojima dokazuje sprovođenje mjera u skladu sa utvrđenim rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Ukoliko obveznik nije u mogućnosti da sprovede jednu ili više mjera iz ovog člana, dužan je da obavijesti finansijsko-obavještajnu jedinicu na način propisan aktom iz člana 66 stav 15 Zakona.

Slučajevi u kojima se sprovode mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta

Član 17

Obveznik je dužan da sprovodi mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta u sljedećim slučajevima:

- a) Prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom.
- b) Prilikom vršenja povremenih transakcija u iznosu od 15.000 eura ili više, bez obzira na to da li se radi o jednoj ili više povezanih transakcija.
- c) Prilikom svake povremene transakcije koja predstavlja prenos novčanih sredstava u iznosu od 1.000 eura ili više.
- d) Kada postoji sumnja u tačnost ili vjerodostojnost pribavljenih podataka o identitetu klijenta ili stvarnog vlasnika klijenta.

- e) Kada postoje razlozi za sumnju ili osnovi sumnje da imovina potiče iz kriminalne djelatnosti ili se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma, bez obzira na iznos transakcije.
- f) Pri izvršenju povremenih transakcija od 10.000 eura ili više, bez obzira da li se radi o jednoj ili više povezanih transakcija, sa fizičkim i pravnim licima koja trguju robom.
- g) Prilikom isplate dobitka ili uplate uloga kod izvršavanja jedne ili više povezanih transakcija u iznosu od 2.000 eura ili više, ako je obveznik priređivač igara na sreću.

Obveznik je dužan da periodično sprovodi mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta i u odnosu na klijente sa kojima već ima uspostavljene poslovne odnose na osnovu procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Ako obveznik, pored postojećeg poslovnog odnosa, zaključi dodatni poslovni odnos sa klijentom ili na osnovu postojećeg poslovnog odnosa izvrši transakciju iz tačaka 2 i 7 ovog člana, dužan je da pribavi podatke koji nedostaju o tom klijentu.

Obveznik je dužan da pruži informacije klijentu o svrsi obrade podataka koje pribavlja prilikom sprovođenja mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, u skladu sa zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prije uspostavljanja poslovnog odnosa

Član 18

Obveznik je dužan da sprovede mjere iz člana 17 stav 1 tač. 1, 2 i 3 zakona prije uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, uključujući identifikaciju lica iz odgovarajućih zakonskih propisa.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, obveznik može da sprovede mjere iz člana 17 stav 1 tač. 1 i 2 Zakona i tokom uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, ako ocijeni da je to neophodno.

Ako obveznik ne može da sprovede mjere iz stava 1 ovog člana, poslovni odnos se ne smije uspostaviti, a ako je već uspostavljen, obveznik je dužan da raskine taj poslovni odnos.

Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prije izvršenja transakcije

Član 19

Obveznik je dužan da mjere iz člana 17 stav 1 tač. 1, 2 i 3 Zakona sprovede prije izvršenja transakcije iz člana 18 stav 1 tač. 2, 3, 6 i 7 Zakona.

Ako obveznik ne može da sprovede jednu ili više mjera iz stava 1 ovog člana, transakcija se ne smije izvršiti.

Identifikacija fizičkog lica

Član 20

Identifikacija klijenta koji je fizičko lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja djelatnost, obveznik vrši u skladu sa članom 18 stav 1 tačka 1 i članom 19 i 20 Zakona, uvidom u ličnu ispravu uz prisustvo klijenta.

Obveznik je dužan da prilikom identifikacije klijenta iz stava 1 ovog člana izvrši uvid u podatke iz lične isprave i provjeri da li ti podaci odgovaraju klijentu.

U postupku identifikacije klijenta iz stava 1 ovog člana obveznik je dužan da pribavi fotokopiju lične isprave, upiše datum, vrijeme, i ime i prezime lica koje je izvršilo uvid u fotokopiju isprave, te da čuva fotokopiju i prikupljene podatke u skladu sa Zakonom.

Prilikom identifikacije klijenta iz stava 1 ovog člana pribavljaju se podaci o klijentu, poslovnom odnosu i transakciji u skladu sa članom 117 stav 1 Zakona.

Ako se iz lične isprave ne mogu pribaviti svi podaci iz stava 4 ovog člana, ti podaci se mogu pribaviti uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju druge važeće javne isprave koju klijent podnese ili uvidom u odgovarajući javni registar.

Ako zakonski zastupnik ili ovlašćeno lice klijenta iz stava 1 ovog člana zasniva poslovni odnos ili vrši transakciju u ime klijenta, obveznik je dužan da izvrši identifikaciju tog zakonskog zastupnika ili ovlašćenog lica, pribavi podatke o tom licu i o klijentu iz člana 117 stav 1 Zakona, kao i da provjeri podatke o klijentu.

Ako obveznik posumnja u istinitost pribavljenih podataka ili vjerodostojnost isprava i dokumentacije prilikom identifikacije klijenta, dužan je da traži pisanu izjavu tog klijenta o istinitosti tih podataka.

Obveznik može da provjeri podatke iz ličnih isprava klijenta, njegovog zakonskog zastupnika ili ovlašćenog lica putem finansijsko-obavještajne jedinice, uvidom u centralni registar stanovništva (CRS), evidenciju izdatih ličnih isprava i međunarodnu bazu ukradenih, izgubljenih i nevažećih dokumenata, elektronskim putem.

Ako se prilikom provjere iz stava 8 ovog člana utvrdi da se podaci iz lične isprave razlikuju od podataka u CRS, obveznik ne smije da uspostavi poslovni odnos ili da izvrši transakciju.

Nakon izvršene identifikacije klijenta, obveznik je dužan da unese podatak o načinu identifikacije u evidenciju iz člana 117 stav 1 Zakona.

Način provjere podataka iz stava 8 ovog člana propisuje Ministarstvo Pravilnikom o načinu dostavljanja podataka, informacija, dokumentacije, obrazloženja i obavještenja finansijsko-obavještajnoj jedinici.

Akt iz stava 11 ovog člana označava se odgovarajućim stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Identifikacija elektronskim putem

Član 21

Identifikacija klijenta koji je fizičko lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja djelatnost, njegovog zakonskog zastupnika i ovlašćenog lica može se izvršiti elektronskim putem na osnovu sredstava elektronske identifikacije sa visokim stepenom sigurnosti sistema elektronske identifikacije ili kvalifikovanog sertifikata za elektronski potpis.

Prije identifikacije elektronskim putem, klijent je dužan da dostavi fotokopiju lične isprave i u slučaju identifikacije zakonskog zastupnika ili ovlašćenog lica, fotokopiju ovlašćenja, u elektronskoj formi.

Obveznik je dužan da pribavi podatke o klijentu iz člana 117 stav 1 Zakona prije identifikacije elektronskim putem.

Obveznik može da provjeri podatke iz člana 117 stav 1 Zakona elektronskim putem putem finansijsko-obavještajne jedinice.

Identifikacija elektronskim putem ne može se izvršiti u određenim slučajevima, kao što su razlike u podacima iz lične isprave i CRS-u ili izdavanje elektronske lične isprave u visoko-rizičnim trećim državama.

Ako obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka prilikom identifikacije elektronskim putem, dužan je da obustavi identifikaciju.

Obveznik je dužan da obezbijedi tehničke uslove za vođenje evidencije o sprovođenju identifikacije elektronskim putem.

Nakon izvršene identifikacije elektronskim putem, obveznik je dužan da unese podatak o načinu identifikacije u evidenciju iz člana 117 stav 1 Zakona.

Video-elektronska identifikacija

Član 22

Identifikacija klijenta koji je fizičko lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja djelatnost, njegovog zakonskog zastupnika i ovlašćenog lica može se izvršiti na daljinu putem postupka video identifikacije korišćenjem sredstava elektronske komunikacije (u daljem tekstu: video-elektronska identifikacija).

Video-elektronsku identifikaciju može da sprovodi samo zaposleni kod obveznika koji je završio posebnu obuku za sprovođenje video-elektronske identifikacije.

Obveznik je dužan da prije početka video-elektronske identifikacije pribavi saglasnost lica na kompletni postupak identifikacije, uključujući snimanje slike i zvuka (u daljem tekstu: video-audio zapis), kao i prikupljanje podataka elektronskim čitanjem elektronskog identifikacionog dokumenta i prenos očitanih podataka preko interneta. Saglasnost mora biti video i zvučno snimljena.

Obveznik je dužan da prethodno obavijesti lice o obavezi davanja saglasnosti i o snimanju saglasnosti.

Lice je dužno da dostavi fotokopiju elektronske lične isprave u elektronskoj formi prije sprovođenja video-elektronske identifikacije.

Prilikom sprovođenja video-elektronske identifikacije, obveznik je dužan da izvrši elektronsko čitanje podataka iz lične isprave izdatu od nadležnog organa koji nije izdata u visoko-rizičnoj trećoj državi, kao i da pribavi podatke o licu, poslovnom odnosu i transakciji u skladu sa članom 117 stav 1 Zakona.

Podaci se pribavljaju elektronskim čitanjem iz elektronske lične isprave, uključujući digitalnu fotografiju i reprodukciju potpisa klijenta u skladu sa preporukama ICAO Doc 9303.

Podaci koji se ne mogu pribaviti elektronskim čitanjem pribavljaju se neposredno od klijenta u video-audio komunikaciji.

Obveznik može da provjeri podatke putem finansijsko-obavještajne jedinice u skladu sa propisanim aktom.

Obveznik je dužan da čuva video-audio zapis u skladu sa Zakonom.

U slučaju video-elektronske identifikacije zakonskog zastupnika ili ovlašćenog lica, obvezniku se dostavlja i fotokopija ovlašćenja.

Video-elektronska identifikacija se sprovodi samo za uslugu ili proizvod koji pruža obveznik i za klijenta za koga nije utvrđen viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

Identifikacija se ne sprovodi ako je elektronska lična isprava izdata u visoko-rizičnoj trećoj državi.

Obveznik obustavlja identifikaciju u određenim situacijama, kao što su razlike u podacima iz lične isprave i CRS-u ili sumnja u istinitost prikupljenih podataka.

Identifikacija može biti ponovljena samo nakon otklanjanja prethodnih smetnji.

Nakon izvršene identifikacije, obveznik unosi podatke o načinu identifikacije u evidenciju.

Obveznik uređuje bliži način sprovođenja identifikacije internim aktima u skladu sa propisanim aktom Ministarstva.

Ministarstvo Pravilnikom propisuje bliže uslove, način sprovođenja i obuku za sprovođenje video-elektronske identifikacije klijenta.

Odobrenje za sprovođenje identifikacije elektronskim putem i video-elektronske identifikacije

Član 23

Obveznik može da sprovodi identifikaciju elektronskim putem, odnosno video-elektronsku identifikaciju klijenta koji je fizičko lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja djelatnost, njegovog zakonskog zastupnika i ovlašćenog lica, samo ako posjeduje odobrenje za sprovođenje identifikacije elektronskim putem, odnosno video-elektronske identifikacije.

Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana obveznik podnosi Komisiji, na propisanom obrascu.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, obveznik je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 23 stav 8 Zakona, odnosno uslova propisanih aktom iz člana 24 stav 19 Zakona.

Komisija, nakon što primi zahtjev iz stava 2 ovog člana i dokaze iz stava 3 ovog člana, dostavlja ih finansijsko-obavještajnoj jedinici.

Rukovodilac finansijsko-obavještajne jedinice obrazuje međuresorsku komisiju koja utvrđuje ispunjenost uslova iz stava 3 ovog člana.

Na predlog komisije iz stava 5 ovog člana, rukovodilac finansijsko-obavještajne jedinice, po zahtjevu iz stava 2 ovog člana, donosi rješenje kojim odobrava, odnosno odbija obvezniku sprovođenje identifikacije elektronskim putem, odnosno video-elektronske identifikacije. Komisija će predložiti donošenje rješenja kojim se odbija zahtjev iz stava 2 ovog člana ako utvrdi da određena usluga ili proizvod predstavlja viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma u smislu Zakona. Protiv rješenja komisije iz stava 5 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Komisiju iz stava 5 ovog člana čine predstavnici finansijsko-obavještajne jedinice, drugih organizacionih jedinica Ministarstva i nadzornih organa iz člana 131 stav 1 tač. 1, 3, 4 i 8 ovog Zakona. Komisija ima predsjednika, članove i sekretara. Predsjedniku, članovima i sekretaru komisije pripada mjesečna naknada za rad u visini od 25% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike, koja se isplaćuje u neto iznosu.

Izgled i sadržaj obrasca zahtjeva iz stava 2 ovog člana, kao i način rada komisije iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Identifikacija pravnog lica i privrednog društva

Član 24

Obveznik je dužan da izvrši identifikaciju klijenta koji je pravno lice ili privredno društvo u skladu sa članom 19 i 20 Zakona, na način da pribavi podatke iz člana 117 stav 1 tač. 1, 6 i 7 Zakona za pravno lice ili privredno društvo koje uspostavi poslovni odnos ili izvrši transakciju, odnosno pravno lice ili privredno društvo za koje se uspostavlja poslovni odnos ili vrši transakcija.

Podatke iz stava 1 ovog člana obveznik može da pribavi uvidom u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) ili drugi odgovarajući javni registar, kao i uvidom u sudski, poslovni ili drugi javni registar u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo.

Podatke iz stava 1 ovog člana obveznik može da pribavi i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz CRPS ili drugog odgovarajućeg javnog registra, kao i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz sudskog, poslovnog ili drugog javnog registra u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo, koju u ime pravnog lica ili privrednog društva podnese njegov zastupnik ili ovlašćeno lice i koja ne smije biti starija od tri mjeseca od datuma izdavanja.

Isprave iz stava 3 ovog člana obveznik zadržava u svojoj dokumentaciji.

Kad vrši uvid u registre iz stava 2 ovog člana, obveznik je dužan da odštampa izvod iz tih registara i označi datum i vrijeme i ime i prezime lica koje je izvršilo uvid.

Podatke koji nijesu sadržani u registrima iz stava 2 ovog člana, odnosno ispravama iz stava 3 ovog člana, obveznik pribavlja uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave ili druge dokumentacije koju mu dostavi zastupnik ili ovlašćeno lice klijenta iz stava 1 ovog člana.

Ako obveznik, prilikom identifikacije klijenta koji je pravno lice ili privredno društvo, posumnja u istinitost dobijenih podataka ili vjerodostojnost isprava ili javne ili druge dokumentacije iz koje su pribavljeni podaci, dužan je da od zastupnika ili ovlašćenog lica tog klijenta, prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije, pribavi i pisanu izjavu o istinitosti tih podataka.

Ako je klijent strano pravno lice koje obavlja djelatnost u Crnoj Gori preko svoje poslovne jedinice, obveznik će izvršiti identifikaciju stranog pravnog lica i njegove poslovne jedinice.

Identifikacija zastupnika pravnog lica i privrednog društva

Član 25

Obveznik je dužan da izvrši identifikaciju zastupnika klijenta koji je pravno lice ili privredno društvo u skladu sa članom 22 Zakona.

Obveznik je dužan da pribavi podatke o svim direktorima pravnog lica ili privrednog društva iz člana 117 stav 1 tačka 3 Zakona.

U postupku utvrđivanja i provjere ovlašćenja za zastupanje zastupnika i svih direktora iz stava 2 ovog člana, obveznik je dužan da pribavi ta ovlašćenja i zadrži ih u svojoj dokumentaciji.

Ako obveznik raspolaže ažuriranim podacima o direktorima iz stava 2 ovog člana, nije dužan ponovo da pribavlja podatke o njima.

Identifikacija ovlašćenog lica pravnog lica i privrednog društva

Član 26

Ako, u ime zastupnika klijenta koji je pravno lice ili privredno društvo i svih direktora tog pravnog lica, odnosno privrednog društva, poslovni odnos zasniva ili transakciju vrši ovlašćeno lice, obveznik vrši identifikaciju tog ovlašćenog lica u skladu sa članom 22 Zakona.

Podatke o zastupniku i direktorima iz stava 1 ovog člana obveznik je dužan da pribavi uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju ovlašćenja za zastupanje koje zadržava u svojoj dokumentaciji.

Identifikacija trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog

prava

Član 27

Ako je klijent trust, drugo lice, odnosno sa njim izjednačeni subjekt stranog prava, obveznik je dužan da:

- izvrši identifikaciju njegovog zastupnika i ovlašćenog lica u skladu sa članom 22 i 23 Zakona;
- pribavi podatke iz člana 117 stav 1 tačka 1, 2 i 3 Zakona za osnivače, sve povjerenike, druge zastupnike, korisnike ili grupe korisnika imovine kojom upravlja, ako su budući korisnici već određeni ili određivi i drugo fizičko lice koje neposredno ili posredno vrši krajnju kontrolu nad trustom;
- pribavi podatke o pravnom obliku trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava i aktu o osnivanju trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava.

Podatke iz stava 1 tačka 2 ovog člana obveznik pribavlja uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz CRPS ili drugog odgovarajućeg javnog registra, kao i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz sudskog, poslovnog ili drugog javnog registra koja ne smije biti starija od tri mjeseca i vrši provjeru tih podataka.

Ako obveznik, prilikom identifikacije zastupnika i ovlaštenog lica klijenta iz stava 1 ovog člana, posumnja u istinitost dobijenih podataka ili vjerodostojnost isprava i druge dokumentacije iz koje su pribavljeni podaci, dužan je da od zastupnika i ovlaštenog lica klijenta pribavi pisanu izjavu o istinitosti tih podataka.

Sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta preko trećeg lica **Član 28**

Obveznik može, pod uslovima propisanim Zakonom, prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom da povjeri sprovođenje mjera iz člana 17 stav 1 tač. 1, 2 i 3 Zakona trećem licu koje ispunjava uslove propisane Zakonom.

Treće lice može biti:

- kreditna institucija i filijala strane kreditne institucije;
- društvo za upravljanje investicionim fondovima;
- društvo za upravljanje penzionim fondovima;
- investiciono društvo čije je poslovanje uređeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- društvo za životno osiguranje i filijala stranog društva za životno osiguranje;
- društvo za posredovanje, društvo za zastupanje i preduzetnik - zastupnik u osiguranju, u dijelu koji se odnosi na životno osiguranje;
- lice iz tač. 1 do 6 ovog stava sa sjedištem u državi Evropske unije ili drugoj državi koja primjenjuje mjere iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma utvrđene Zakonom ili strože mjere.

Spoljni saradnici i zastupnici obveznika koji, na osnovu ugovora (eksternalizacija ili zastupnički odnos), za obveznika sprovode pojedine mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta ne smatraju se trećim licem u smislu ovog člana.

Obveznik je odgovoran za pravilno sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta koje su izvršene preko trećeg lica.

Zabrana sprovođenja mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta preko trećeg lica **Član 29**

Obveznik ne smije da povjeri sprovođenje mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta trećem licu ako je to lice kvazi (fiktivna) banka ili anonimno društvo ili je iz visoko-rizične treće države.

Pribavljanje podataka i dokumentacije od trećeg lica **Član 30**

Treće lice koje, u skladu sa članom 31 Zakona, sprovodi mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta dužno je da obvezniku dostavi pribavljene podatke i dokumentaciju o klijentu.

Treće lice iz stava 1 ovog člana dužno je da na zahtjev obveznika, bez odlaganja, dostavi fotokopije isprava i druge dokumentacije na osnovu kojih je sprovelo mjere poznavanja i praćenja poslovanja

klijenta, kao i podatke prikupljene u skladu sa čl. 23 i 24 Zakona ako je vršena identifikacija elektronskim putem i video-elektronska identifikacija.

Treće lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pribavljene fotokopije isprava i dokumentacije čuva u skladu sa Zakonom.

Obaveze obveznika u slučaju pribavljanja podataka i dokumentacije od trećeg lica

Član 31

Ako obveznik procijeni da postoji sumnja u vjerodostojnost sprovedenih mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta od strane trećeg lica, odnosno u istinitost pribavljenih podataka i dokumentacije o klijentu, dužan je da neposredno sprovede te mjere.

Obveznik je dužan da internim aktom uredi procedure o prihvatanju identifikacije klijenta i stvarnog vlasnika klijenta preko trećeg lica.

UTVRĐIVANJE STVARNOG VLASNIKA

Stvarni vlasnik

Član 32

Stvarni vlasnik je fizičko lice koje ima u svojini ili vrši stvarnu kontrolu nad pravnim licem, privrednim društvom, trustom, drugim licem, odnosno sa njim izjednačenim subjektom stranog prava, odnosno fizičko lice u čije ime, odnosno za čiji račun se vrši transakcija ili uspostavlja poslovni odnos.

Stvarnim vlasnikom pravnog lica, odnosno privrednog društva, u smislu zakona, smatra se fizičko lice koje:

- je neposredno ili posredno, imalac najmanje 25% učešća u akcijama, pravu glasa ili drugim pravima, na osnovu kojih učestvuje u upravljanju, odnosno učestvuje u kapitalu sa najmanje 25% udjela ili ima odlučujući uticaj u upravljanju imovinom pravnog lica, odnosno privrednog društva;
- neposredno ili posredno ima odlučujući uticaj na poslovanje i donošenje odluka u pravnom licu, odnosno privrednom društvu.

Ako nije moguće utvrditi stvarnog vlasnika ili ako postoji sumnja da je fizičko lice iz stava 2 ovog člana stvarni vlasnik, stvarnim vlasnikom pravnog lica, odnosno privrednog društva smatraće se jedno ili više lica na upravljačkim pozicijama u tom pravnom licu ili privrednom društvu.

Stvarni vlasnik udruženja, ustanove, političke partije, vjerske zajednice, umjetničke organizacije, komore, sindikata, udruženja poslodavaca, fondacije ili drugog poslovnog subjekta je svako fizičko lice koje ima kontrolnu ulogu u upravljanju imovinom tog subjekta. Odnosno, ukoliko nije moguće utvrditi stvarnog vlasnika, smatra se da je stvarni vlasnik svako fizičko lice ovlašćeno za zastupanje tog subjekta.

Stvarnim vlasnikom pravnog lica koje prima, upravlja ili raspoređuje sredstva u određene svrhe smatra se fizičko lice koje:

- neposredno ili posredno raspolaže sa najmanje 25% imovine pravnog lica;
- je određeno ili određivo kao korisnik najmanje 25% prihoda od imovine kojom se upravlja.

Stvarnim vlasnikom trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava smatra se fizičko lice koje prima, upravlja ili vrši raspodjelu imovinskih sredstava za određene namjene i koje:

- je osnivač trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava;
- je povjerenik trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava;
- je korisnik sredstava stečenih od imovine kojom upravlja, gdje su budući korisnici već određeni ili mogu biti određeni;
- je zastupnik interesa primalaca stečenih sredstava;
- pripada kategoriji lica koje ima interes za uspostavljanje trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava kad pravno i/ili fizičko lice koje dobija korist od trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava tek treba odrediti;
- na drugi način, neposredno ili posredno, kontroliše imovinu trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava.

Način utvrđivanja stvarnog vlasnika

Član 33

Obveznik je dužan da utvrdi stvarnog vlasnika pravnog lica, privrednog društva, trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava, pribavljanjem podataka o tim subjektima, njihovim stvarnim vlasnicima i kategoriji lica sa interesom za uspostavljanje trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava iz člana 44 Zakona.

Podatke iz stava 1 ovog člana obveznik može da pribavi uvidom u registar iz člana 43 stav 1 Zakona, CRPS ili drugi odgovarajući javni registar, kao i uvidom u sudski, poslovni ili drugi javni registar u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo, pri čemu je dužan da odštampa izvod iz tog registra i označi datum i vrijeme i ime i prezime lica koje je izvršilo uvid.

Podatke iz stava 1 ovog člana obveznik može da pribavi i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz CRPS ili drugog odgovarajućeg javnog registra, kao i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz sudskog, poslovnog ili drugog javnog registra u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo, koja ne smije biti starija od tri mjeseca od datuma izdavanja.

Ako prilikom provjere podataka o stvarnom vlasniku u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, obveznik utvrdi da postoji razlika u podacima dužan je da, bez odlaganja, podatke koji se razlikuju dostavi finansijsko-obavještajnoj jedinici i organu uprave nadležnom za naplatu poreza.

Podatke koji nijesu sadržani u registrima, odnosno ispravama iz st. 2 i 3 ovog člana, obveznik pribavlja uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave ili druge dokumentacije koju mu dostavi zastupnik ili ovlašćeno lice klijenta koji je pravno lice ili privredno društvo.

Obveznik je dužan da, pored podataka iz stava 1 ovog člana, pribavi i dokumentaciju na osnovu koje je moguće utvrditi vlasničku strukturu i kontrolnog člana klijenta i podatke o stvarnom vlasniku.

Podatke o stvarnom vlasniku pravnog lica, privrednog društva, trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava koje je pribavio obveznik provjerava na način da obezbjedi potpun i jasan uvid u stvarno vlasništvo i u organ upravljanja klijenta u skladu sa procjenom stepena rizika i prilikom te provjere ne smije se oslanjati isključivo na podatke iz registra iz člana 43 stav 1 Zakona.

Obveznik je dužan da u postupku identifikacije stvarnog vlasnika iz stava 1 ovog člana pribavi fotokopiju lične isprave stvarnog vlasnika u skladu sa članom 22 stav 3 Zakona.

Ako obveznik prilikom prikupljanja podataka iz st. 2, 3, 5, 6 i 7 ovog člana, posumnja u istinitost dobijenih podataka ili vjerodostojnost isprava i druge dokumentacije iz koje su pribavljeni podaci, dužan je da od zastupnika ili ovlašćenog lica klijenta pribavi pisanu izjavu o tome.

Original, ovjerenu fotokopiju isprava i izvod iz st. 2, 3, 5 i 6 ovog člana obveznik zadržava u svojoj dokumentaciji.

Obveznik je dužan da vodi evidencije o mjerama koje je preduzeo radi utvrđivanja stvarnog vlasnika iz stava 1 ovog člana.

Registar stvarnih vlasnika

Član 34

Registar stvarnih vlasnika je elektronska baza podataka u kojoj se vode i čuvaju podaci o stvarnim vlasnicima radi obezbjeđivanja transparentnosti vlasničkih struktura i sprovođenja mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Registar stvarnih vlasnika vodi organ uprave nadležan za naplatu poreza.

Pravno lice, privredno društvo, udruženje, ustanova, politička partija, vjerska zajednica, umjetnička organizacija, komora, sindikat, udruženje poslodavaca, fondacija ili drugi poslovni subjekat, pravno lice koje prima, upravlja ili raspoređuje sredstva u određene svrhe, trust, drugo lice, odnosno sa njim izjednačeni subjekt stranog prava koji prima, upravlja ili vrši raspodjelu imovinskih sredstava za određene namjene dužni su da unose u Registar stvarnih vlasnika podatke o stvarnim vlasnicima i promjenama stvarnih vlasnika, u roku od osam dana od dana njihovog upisa u CRPS ili registar poreskih obveznika, odnosno u roku od osam dana od promjene podataka o stvarnom vlasniku.

Obaveza iz stava 3 ovog člana ne odnosi se na:

- preduzetnika,
- javni sektor u smislu zakona kojim se uređuju rokovi izmirenja novčanih obaveza, i
- pravna lica i privredna društva kod višečlanih akcionarskih društava čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti, na kojem su dužni da se usaglase sa obavezom objavljivanja podataka i informacija o stvarnom vlasništvu u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze subjekata na tržištu kapitala i drugim zakonom.

Subjekti iz stava 3 ovog člana dužni su da vrše provjeru i potvrde tačnost svojih podataka u Registru stvarnih vlasnika jednom godišnje, a najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Stvarni vlasnik subjekta iz stava 3 ovog člana dužan je da tom subjektu dostavi podatke iz člana 44 stav 1 tačka 2 al. 1, 2 i 4 Zakona radi unosa tih podataka u Registar stvarnih vlasnika.

Za tačnost podataka unijetih u Registar stvarnih vlasnika odgovorni su subjekti iz stava 3 ovog člana i stvarni vlasnici tih subjekata.

Način provjere podataka iz Registra stvarnih vlasnika propisuje Ministarstvo.

Sadržaj Registra stvarnih vlasnika

Član 35

Registar stvarnih vlasnika sadrži sljedeće podatke:

1) podatke o subjektu iz člana 43 stav 3 Zakona, i to:

- naziv, adresa, sjedište, matični broj ili drugi identifikacioni broj, poreski identifikacioni broj (PIB), datum registracije i datum brisanja iz CRPS, odnosno registra poreskih obveznika,
- podatak o statusu,
- oblik organizovanja,
- šifre djelatnosti,
- podatke o zastupniku, punomoćniku ili ovlaštenom licu (ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, adresa prebivališta ili boravišta, PIB, državljanstvo),
- podatke o fizičkom licu koje je registrovano kao član organa upravljanja (ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, adresa prebivališta ili boravišta, PIB, državljanstvo),
- visinu osnovnog (registrovanog) kapitala,
- podatke o članovima, odnosno osnivačima i procentu njihovog udjela, odnosno broju i procentu njihovih akcija (ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, adresa prebivališta ili boravišta, PIB, državljanstvo, vlasnički udio-procentat akcija ili procenat učešća u kapitalu ili podatke o procentu neposrednog ili posrednog raspolaganja imovinom ili podatke o procentu prihoda korisnika od imovine kojom upravlja ili udio u imovini pravnog lica ili drugog subjekta stranog prava),
- grafički prikaz vlasničke strukture ako obveznik ima složenu vlasničku strukturu,
- adresu za prijem pošte,
- adresu za prijem elektronske pošte,
- brojeve računa u kreditnim institucijama,
- skeniranu dokumentaciju kojom se dokazuju unijeti podaci;

2) podatke o stvarnom vlasniku, i to:

- ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, adresa prebivališta ili boravišta, PIB, državljanstvo,
- podatke o vlasničkom udjelu (procenat akcija ili procenat učešća u kapitalu ili podatke o procentu neposrednog ili posrednog raspolaganja imovinom ili podatke o procentu prihoda korisnika od imovine kojom upravlja ili udio u imovini pravnog lica ili drugog subjekta stranog prava) ili drugoj vrsti kontrole (podatak da li ima odlučujući uticaj u

- upravljanju imovinom, da li posredno obezbjeđuje sredstva ili je obezbijedio sredstva ili ima odlučujući uticaj na donošenje odluka ili ima kontrolni položaj u upravljanju),
- datum registracije, datum promjene, odnosno datum ažuriranja i brisanja stvarnog vlasnika iz Registra stvarnih vlasnika,
 - skeniranu dokumentaciju kojom se dokazuju unijeti podaci;
- 3) podatke o kategoriji lica sa interesom za uspostavljanje trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava kad lica koja dobijaju korist od trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava tek treba odrediti (ime i prezime osnivača ili povjerenika trusta, korisnika sredstava stečenih od imovine kojom se upravlja kad su budući korisnici već određeni ili mogu biti određeni kod trusta ili zastupnika interesa primalaca stečenih sredstava trusta, jedinstveni matični broj, datum rođenja, država prebivališta, državljanstvo, broj pasoša i država izdavanja, broj dozvole za boravak ili dozvole za boravak i rad u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Crne Gore).

Unos podataka u Registar stvarnih vlasnika

Član 36

Subjekti iz člana 43 stav 3 Zakona dužni su da u Registar stvarnih vlasnika unesu i ažuriraju podatke:

- iz člana 44 stav 1 tačka 1 Zakona;
- stvarnom vlasniku iz člana 44 stav 1 tačka 2 Zakona;
- kategoriji lica sa interesom za uspostavljanje trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava kad lica koja dobijaju korist od trusta, drugog lica, odnosno sa njim izjednačenog subjekta stranog prava tek treba odrediti iz člana 44 stav 1 tačka 3 Zakona.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, subjekti iz člana 43 stav 3 Zakona koji imaju složenu vlasničku strukturu dužni su da u Registar stvarnih vlasnika unesu i:

- napomenu o postojanju složene vlasničke strukture tog subjekta;
- dokument u elektronskoj formi koji sadrži grafički prikaz vlasničke strukture;
- original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz CRPS ili drugog odgovarajućeg javnog registra, kao i original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz sudskog, poslovnog ili drugog javnog registra u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo, koja ne smije biti starija od tri mjeseca od datuma izdavanja, u elektronskoj formi, za svako pravno lice, trust ili pravni aranžman koji je uključen u vlasničku strukturu.

Složena vlasnička struktura, u smislu stava 2 ovog člana, je vlasnička struktura u kojoj je osnivač, odnosno vlasnik subjekta iz člana 43 stav 3 Zakona najmanje jedno pravno lice ili pravni aranžman ili drugi subjekt stranog prava.

Način unosa i ažuriranja podataka u Registar stvarnih vlasnika propisuje Ministarstvo.

Održavanje i upravljanje Registrom stvarnih vlasnika

Član 37

Organ uprave nadležan za naplatu poreza dužan je da održava Registar na način da:

- 1) čuva sve podatke unesene u registar od momenta registracije, kao i sve izmjene i brisanja podataka, u skladu sa Zakonom;
- 2) osigura da posljednje uneseni podaci budu uvijek dostupni obveznicima kada za tim podacima imaju potrebu;
- 3) omogući neograničen pristup svim podacima u Registru finansijsko-obavještajnoj jedinici, Komisiji i drugim nadležnim organima u svrhu sprečavanja i otkrivanja pranja novca i terorizma;
- 4) osigura da podaci budu dostupni pet godina nakon brisanja subjekta iz Registra.

Pristup podacima iz Registra

Član 38

Pristup podacima iz Registra imaju:

- a) finansijsko-obavještajna jedinica, Komisija i ostali nadzorni organi u skladu sa Zakonom;
- b) obveznici u skladu sa Zakonom;
- c) druga pravna i fizička lica u skladu sa Zakonom.

Subjekti iz stava 1 tačke a ovog člana imaju neposredan elektronski pristup svim podacima iz Registra.

Obveznici imaju neposredan elektronski pristup podacima o stvarnim vlasnicima radi sprovođenja identifikacije klijenata.

Druga pravna i fizička lica imaju neposredan elektronski pristup određenim podacima o stvarnim vlasnicima na osnovu elektronske identifikacije u skladu sa Zakonom.

Subjekti iz određenih kategorija mogu zahtijevati ograničenje ili onemogućavanje pristupa određenim podacima iz Registra ako postoji rizik od određenih opasnosti ili ako je stvarni vlasnik dijete ili osoba bez poslovne sposobnosti.

Odluka o ograničenju pristupa donosi se od strane finansijsko-obavještajne jedinice.

Nadzor nad unošenjem podataka

Član 39

Organ uprave nadležan za naplatu poreza vrši nadzor nad unošenjem podataka u Registar kako bi osigurao potpunost i tačnost podataka.

Subjekti su dužni da dostave potrebnu dokumentaciju na zahtjev organa uprave kako bi se utvrdila vlasnička struktura i podaci o stvarnim vlasnicima.

Ministarstvo će bliže urediti način pristupa podacima iz Registra.

PRAĆENJE POSLOVNOG ODNOSA, KONTROLA TRANSAKCIJA I PONOVA GODIŠNJA KONTROLA

Praćenje poslovnog odnosa i kontrola transakcija

Član 40

Obveznik je dužan da sprovodi mjere praćenja poslovnog odnosa klijenta, uključujući kontrolu transakcija i praćenje izvora sredstava klijenta, u skladu sa zakonskim odredbama.

Mjere iz stava 1 ovog člana obuhvataju:

- Provjeru usaglašenosti poslovanja klijenta sa prirodom i namjenom poslovnog odnosa;
- Kontrolu transakcija u skladu sa stepenom rizika od pranja novca i finansiranja terorizma klijenta;
- Praćenje i provjeru usaglašenosti poslovanja klijenta sa njegovim uobičajenim obimom poslovanja;
- Provjeravanje izvora sredstava klijenta i praćenje izvora sredstava kojima klijent posluje;
- Ažuriranje podataka o klijentu, stvarnom vlasniku klijenta i provjera statusa politički eksponiranog lica.

Obveznik je dužan da prilagodi obim i dinamiku sprovođenja mjera iz stava 2 ovog člana riziku od pranja novca i finansiranja terorizma kojem je obveznik izložen.

Ažuriranje podataka obavlja se uvidom u odgovarajuće registre ili dostavom dokumentacije od strane klijenta.

Ponovna godišnja kontrola

Član 41

Pored praćenja poslovnog odnosa i kontrole transakcija, obveznik je dužan da najmanje jednom godišnje, a najkasnije nakon isteka jedne godine od posljednje kontrole, vrši ponovnu godišnju kontrolu određenih klijenata.

Kontrola obuhvata pribavljanje i provjeru određenih podataka i ovlašćenja navedenih u Zakonu.

U slučaju transakcija vršenih preko poslovne jedinice stranog pravnog lica, obveznik će pribaviti dodatne podatke o poslovnoj jedinici i zastupniku.

Podaci se pribavljaju putem uvida u odgovarajuće registre ili dostavom dokumentacije od strane klijenta.

U slučaju neusklađenosti podataka, obveznik je dužan da pozove klijenta radi provjere svih relevantnih informacija.

U slučaju izuzetka navedenog u članu 61 stav 1 Zakona, obveznik nije dužan vršiti godišnju kontrolu stranog pravnog lica.

POSEBNI OBLICI PROVJERE I PRAĆENJA POSLOVANJA KLIJENTA

Vrste posebnih oblika mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta

Član 42

Obveznik sprovodi posebne oblike mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, i to:

- Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta;
- Pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta

Član 43

Produbljene mjere se primjenjuju u sektorima i djelatnostima s visokim rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, kao i u slučajevima kad je utvrđen viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

Slučajevi u kojima se sprovode produbljene mjere obuhvataju:

- Korespondentni odnos sa institucijama izvan EU ili u visoko-rizičnoj trećoj državi;
- Politički eksponirana lica;
- Pružanje kastodi usluga;
- Složene ili neuobičajene transakcije;
- Sumnjive transakcije;
- Poslovanje s licima iz visoko-rizičnih trećih država;
- Utvrđeni viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma prema smjernicama i Nacionalnoj procjeni rizika.

Produbljene mjere se primjenjuju i u drugim slučajevima kad obveznik procijeni povećani rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

Mjere kod korespondentnog odnosa sa institucijama izvan EU ili u visoko-rizičnoj trećoj državi

Član 44

Pri uspostavljanju korespondentnog odnosa, obveznik preuzima dodatne mjere kao što su:

- Pribavljanje dozvola i dokumentacije o internim postupcima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- Provjera internih kontrola i pravnog uređenja u državi respondentu;
- Obezbjedivanje informacija o reputaciji i poslovanju respondentne institucije.

Obveznik je dužan da pribavi pisanu saglasnost nadležnog rukovodioca prije uspostavljanja korespondentnog odnosa.

Obveznik takođe treba da preispita i, po potrebi, prekine korespondentni odnos ako postoje nedostaci ili visoki rizik.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta kod korespondentnog odnosa sa kreditnom institucijom ili drugom finansijskom institucijom van EU ili u visoko-rizičnoj trećoj državi

Član 45

Dozvola za obavljanje bankarskih usluga: Prilikom uspostavljanja korespondentnog odnosa, obveznik je dužan da pribavi dozvolu za obavljanje bankarskih usluga od kreditne institucije ili druge finansijske institucije, zajedno s podacima o datumu izdavanja, nazivu i sjedištu nadležnog organa koji je izdao dozvolu.

Dokumentacija o internim postupcima: Obveznik treba da pribavi dokumentaciju o internim postupcima kreditne institucije ili druge finansijske institucije koji se sprovode radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma. Ova dokumentacija treba da obuhvati sve relevantne procedure, uključujući provjeru klijenta, utvrđivanje stvarnog vlasnika, saopštavanje podataka o sumnjivim transakcijama, aktivnostima i klijentima, vođenje evidencija i interne kontrole.

Ocjena interne kontrole: Obveznik treba da pribavi podatke, informacije i dokumentaciju o ocjeni interne kontrole kreditne institucije ili druge finansijske institucije u vezi sa sprovođenjem mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Pravno/institucionalno uređenje: Potrebno je pribaviti podatke o pravnom ili institucionalnom uređenju u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma koje se primjenjuje u državi u kojoj kreditna institucija ili druga finansijska institucija ima sjedište ili je registrovana.

Provjera primjene propisa: Obveznik treba da provjeri da li kreditna institucija ili druga finansijska institucija primjenjuje odgovarajuće propise u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa zakonima države u kojoj ima sjedište ili je registrovana. Takođe, treba da provjeri da li je institucija pod istragom ili su preduzete mjere od strane nadležnih organa.

Provjera statusa kvazi (fiktivne) banke: Obveznik je dužan da utvrdi da kreditna institucija ili druga finansijska institucija ne posluje kao kvazi (fiktivna) banka.

Zabrana poslovanja sa kvazi (fiktivnim) bankama: Prije uspostavljanja korespondentnog odnosa, obveznik mora da utvrdi da kreditna institucija ili druga finansijska institucija nema poslovne odnose ili transakcije sa kvazi (fiktivnim) bankama.

Pisana izjava o identitetu klijenta: Obveznik treba da pribavi pisanu izjavu od kreditne institucije ili druge finansijske institucije da je potvrdila identitet klijenta koji ima direktan pristup računu i sprovela kontinuiranu proceduru za praćenje poslovanja klijenta.

Pribavljanje dodatnih informacija: Pored navedenih mjera, obveznik je dužan da pribavi dovoljno informacija o kreditnoj instituciji ili drugoj finansijskoj instituciji kako bi potpuno razumeo prirodu njenog poslovanja i utvrdio reputaciju te institucije iz javno dostupnih izvora.

Preispitivanje i prekid odnosa: Obveznik je dužan redovno preispituje korespondentni odnos i da ga prekine ako kreditna institucija ili druga finansijska institucija ne ispunjava gorenavedene zahtjeve ili postane visokorizična.

Politički eksponirana lica

Član 46

Obveznik je dužan da prije zasnivanja poslovnog odnosa sa klijentom provjeri u Registru politički eksponiranih lica, iz člana 55 Zakona, da li je klijent, njegov zakonski zastupnik, ovlašćeno lice ili stvarni vlasnik politički eksponirano lice.

Politički eksponirano lice je crnogorski državljanin koji obavlja javnu funkciju, kao što su predsjednik Crne Gore, poslanik, članovi Vlade, sudije, tužioci, članovi organa upravljanja i nadzornih organa pravnih lica u većinskom vlasništvu države, i drugi.

Stranci koji obavljaju javne funkcije u drugim državama ili međunarodnim organizacijama takođe se smatraju politički eksponiranim licima.

Politički eksponiranim licem smatraju se i članovi uže porodice i bliži saradnici lica iz stava 2 i 3 ovog člana. Uža porodica politički eksponiranih lica uključuje bračne ili vanbračne partnere, srodnike po krvi i po tazbini, usvojitelje, usvojenike, hranitelje i hranjenike. Bliži saradnici politički eksponiranih lica su osobe koje imaju zajedničko stvarno vlasništvo ili poslovne veze sa politički eksponiranim licima.

Nakon isteka perioda od dvije godine nakon prestanka obavljanja javne funkcije, obveznik je dužan da redovno procjenjuje rizik i prati poslovanje političkih eksponiranih lica kako bi utvrdio da li i dalje postoji visoki rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

Registar politički eksponiranih lica

Član 47

Registar politički eksponiranih lica je elektronska baza podataka koju vodi i održava Agencija za sprječavanje korupcije.

Obveznici imaju pristup podacima o trenutno aktivnim politički eksponiranim licima putem neposrednog elektronskog pristupa, ali isključivo u skladu sa Zakonom.

Način vođenja i sadržaj registra politički eksponiranih lica detaljno propisuje Agencija za sprječavanje korupcije.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, odnosno njegovog stvarnog vlasnika koji je politički eksponirano lice

Član 48

Utvrđivanje porijekla imovine: Obveznik je dužan da preduzme odgovarajuće mjere kako bi utvrdio porijeklo imovine i sredstava koja su uključena u poslovni odnos ili transakciju sa politički eksponiranim licem.

Pisana saglasnost višeg rukovodioca: Prije uspostavljanja ili nastavljanja poslovnog odnosa sa politički eksponiranim licem, obveznik mora da pribavi pisanu saglasnost višeg rukovodioca.

Utvrđivanje stvarnog vlasništva: Obveznik mora da utvrdi da li je politički eksponirano lice stvarni vlasnik pravnog ili fizičkog lica sa sjedištem u drugoj državi, sa kojim se uspostavlja poslovni odnos.

Posebno praćenje transakcija: Nakon uspostavljanja poslovnog odnosa sa politički eksponiranim licem, obveznik mora sa posebnom pažnjom pratiti transakcije i druge poslovne aktivnosti koje obavlja politički eksponirano lice ili klijent čiji je stvarni vlasnik politički eksponirano lice.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prilikom pružanja kastodi usluga

Član 49

Utvrđivanje porijekla imovine: Obveznik je dužan da preduzme odgovarajuće mjere kako bi utvrdio porijeklo imovine i sredstava koja su uključena u poslovni odnos ili transakciju sa klijentom pružanjem kastodi usluga.

Pisana saglasnost višeg rukovodioca: Prije uspostavljanja ili nastavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, obveznik mora da pribavi pisanu saglasnost višeg rukovodioca.

Utvrđivanje vrste kastodi usluge: Obveznik mora da utvrdi da li se radi o ugovoru o obavljanju kastodi poslova u ime i za račun klijenta ili se radi o potkastodiju.

Utvrđivanje za čiji se račun vrši transakcija: Prilikom svake transakcije, u slučaju potkastodija, obveznik mora da utvrdi za čiji račun je potkastodi izvršio transakciju.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta kod složenih i neuobičajenih transakcija

Član 50

Prikupljanje dodatnih podataka: U slučaju složenih ili neuobičajenih transakcija, obveznik mora da prikupi i provjeri dodatne podatke o djelatnosti klijenta, identifikacione podatke, prirodu poslovnog odnosa, motiv i svrhu transakcije, imovinsko stanje i porijeklo sredstava.

Analiza podataka: Obveznik je dužan da sprovede detaljnu analizu prikupljenih podataka o složenim ili neuobičajenim transakcijama kako bi se utvrdila njihova priroda, svrha i mogući rizici. Rezultati analize moraju da budu dokumentovani u pisanom obliku, uz jasne zaključke koji ukazuju na prirodu transakcije i identifikuju eventualne rizike.

Dostupnost rezultata analize: Obveznik je dužan da osigura dostupnost rezultata analize na zahtjev finansijsko-obavještajne jedinice ili Komisije. Rezultati analize moraju biti dostupni u odgovarajućem roku i u obliku koji omogućava njihovo lako i efikasno korišćenje od strane nadležnih tijela.

Utvrđivanje kriterijuma: Obveznik je dužan internim aktom da utvrdi kriterijume za prepoznavanje transakcija koje zahtijevaju produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta. Kriterijumi trebaju biti jasni, precizno definisani i usklađeni s važećim zakonodavstvom i standardima.

Produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta iz visoko-rizične treće države

Član 51

Dodatne mjere: Obveznik je dužan da primijeni mjere iz člana 58 stav 1 Zakona, osim već postojećih mjera iz člana 17 Zakona.

Pisana saglasnost: Prije uspostavljanja poslovnog odnosa, obveznik mora da pribavi pisanu saglasnost višeg rukovodioca.

Pojačano praćenje poslovanja: Nakon uspostavljanja poslovnog odnosa, obveznik je dužan da sprovodi pojačano praćenje poslovnog odnosa i transakcija s klijentom iz visoko-rizične treće države.

Mjere pojačanog praćenja uključuju:

- Povećanje broja i učestalosti izvršenih kontrola i dodatno ispitivanje načina izvršenja transakcija.
- Učestalije izvještavanje ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma o transakcijama.
- Ograničenje poslovnih odnosa ili transakcija s klijentima iz država s liste visoko-rizičnih trećih država.

Procjena Rizika: Obveznik je dužan da sprovoditi mjere iz ovog člana u skladu s procjenom rizika od pranja novca i financiranja terorizma, koja je utvrđena u analizi rizika.

Prilikom sprovođenja mjera, obveznik može da uzme u obzir relevantne procjene i izvještaje međunarodnih organizacija ili stručnjaka za određivanje standarda u oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Lista visoko-rizičnih trećih država

Član 52

Finansijsko-obavještajna jedinica objavljuje listu visoko-rizičnih trećih država na svojoj internet stranici.

Pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta

Član 53

Obveznik može da primijeni pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta u slučajevima gdje je utvrđen niži rizik od pranja novca i finansiranja terorizma, prema odredbama člana 18 stav 1 tačke 1, 2, 3 i 6 Zakona.

Pojednostavljene mjere uključuju sljedeće korake:

- a) Provjeru identiteta klijenta i utvrđivanje stvarnog vlasnika nakon uspostavljanja poslovnog odnosa.
- b) Smanjenje učestalosti ažuriranja podataka o identitetu klijenta.
- c) Smanjenje obima stalnog praćenja transakcija ako vrijednost transakcije ne prelazi visinu za koju je prilikom izrade analize rizika obveznik procijenio da je primjerena poslovanju i nižem riziku od pranja novca i finansiranja terorizma klijenta.
- d) Izvođenje zaključaka o svrsi i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa umjesto prikupljanja specifičnih informacija ili sprovođenja posebnih mjera.

Ako se, nakon uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom uz primjenu pojednostavljenih mjera, pojave razlozi za sumnju ili osnovi sumnje da imovina potiče iz kriminalne djelatnosti ili da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma, obveznik je dužan da:

- a) Dostavi finansijsko-obavještajnoj jedinici podatke iz člana 66 stav 6 i 10 Zakona.
- b) Sprovede mjere iz člana 17 Zakona.

Obveznik je dužan da sprovodi mjere praćenja poslovnog odnosa i kontrole transakcija u odnosu na klijenta kod kojeg postoji niži rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

SPROVOĐENJE MJERA ZA SPREČAVANJE I OTKRIVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA U POSLOVNIM JEDINICAMA I DRUŠTVIMA U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU OBVEZNIKA U DRUGOJ DRŽAVI

Obaveza sprovođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma u poslovnim jedinicama i društvima u većinskom vlasništvu obveznika u drugoj državi

Član 54

Obveznik je dužan da osigura da se mjere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma propisane Zakonom, sprovede u istom obimu i u poslovnim jedinicama ili društvima u većinskom vlasništvu obveznika koji imaju sjedište u drugoj državi.

Mjere treba da se primjenjuju i u drugoj državi koja je članica Evropske unije ili ima standarde ekvivalentne onim propisanim Zakonom ili pravom EU.

Ukoliko su standardi propisani zakonodavstvom druge države isti ili viši od standarda utvrđenih Zakonom, obveznik je dužan da osigura da se u njegovim poslovnim jedinicama ili društvima sprovede odgovarajuće mjere u skladu s propisima te države.

U slučaju da su standardi za sprovođenje mjera u drugoj državi niži od standarda utvrđenih Zakonom ili se mjere sprovede u manjem obimu, obveznik je dužan da osigura da se mjere sprovede u skladu Zakonom, u mjeri u kojoj to dopuštaju propisi te države.

Ukoliko je propisima druge države zabranjena primjena mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma iz Zakona, obveznik je dužan da odmah obavijesti finansijsko-obavještajnu jedinicu i Komisiju i da preduzme i druge odgovarajuće mjere radi ublažavanja rizika, u mjeri u kojoj to dopuštaju propisi te države.

Ako Komisija ocijeni da su mjere nedovoljne, obvezniku će naložiti da preduzme određene mjere kao što su zabrana uspostavljanja poslovnih odnosa, prekid poslovnih odnosa, zabrana transakcija ili prekid poslovanja u poslovnim jedinicama ili društvima u većinskom vlasništvu obveznika u drugoj državi.

Obveznik koji je član finansijske grupe može da razmjenjuje podatke o klijentu i transakcijama s drugim članovima grupe u Crnoj Gori, državama članicama EU ili državama sa standardima ekvivalentnim propisima, osiguravajući zaštitu podataka u skladu sa zakonima o tajnosti i zaštiti podataka.

Razmjena podataka i informacija može da se vrši i ako postoji sumnja ili osnov sumnje da novac ili imovina potiču iz kriminalnih aktivnosti ili su predmet pranja novca ili finansiranja terorizma, osim ako finansijsko-obavještajna jedinica ograniči ili zabrani razmjenu podataka.

ZABRANE I OGRANIČENJA U POSLOVANJU

Zabrana pružanja usluga koje omogućavaju prikrivanje identiteta klijenta

Član 55

Obveznik ne smije za klijenta da otvori ili vodi anonimni račun, anonimni sef, štednu knjižicu ili račune hartija od vrijednosti na šifru ili donosioca, niti da pruža druge usluge ili proizvode kojima se, neposredno ili posredno, omogućava prikrivanje identiteta klijenta.

Zabrana poslovanja kvazi (fiktivnim) bankama

Član 56

Obveznik ne smije da posluje kao kvazi (fiktivna) banka.

Obveznik ne smije da uspostavi ni da održava korespondentni odnos sa kreditnom institucijom koja posluje ili bi mogla poslovati kao kvazi (fiktivna) banka, niti sa drugom kreditnom institucijom za koju je poznato da dozvoljava korišćenje svojih računa kvazi (fiktivnim) bankama.

Ograničenje u poslovanju sa gotovim novcem

Član 57

Pravna lica, privredna društva, preduzetnici i fizička lica koja obavljaju djelatnost ne smiju da prime uplatu ili da obave plaćanje u gotovom novcu u iznosu od 10.000 eura ili više.

Ograničenje iz prethodnog stava primjenjuje se i u slučaju ako se uplata ili plaćanje vrši u dvije ili više povezanih transakcija u ukupnom iznosu od 10.000 eura ili više.

Uplata, odnosno plaćanje u iznosu iz prethodnih stavova mora se izvršiti uplatom ili prenosom na transakcijski račun otvoren kod kreditne institucije.

Obaveze iz prethodnih stavova ne odnose se na kreditne institucije i druge pružaoce platnih usluga.

OBAVEZE IZVJEŠTAVANJA

Izveštavanje finansijsko-obavještajne jedinice

Član 58

Izveštavanje o transakcijama: Obveznik je dužan da dostavi tačne i potpune podatke o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta za svaku gotovinsku transakciju od 15.000 eura ili više ili bezgotovinsku transakciju od 100.000 eura ili više, bez odlaganja, najkasnije u roku od tri radna dana od dana izvršenja transakcije.

Transakcije u visoko-rizičnim trećim državama: Za transakcije od 10.000 eura ili više, obveznik mora da dostavi podatke o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta koji se odnose na visoko-rizične treće države, takođe bez odlaganja, najkasnije u roku od tri dana od izvršenja transakcije.

Zadržavanje sumnjivih transakcija: Obveznik je dužan da zadrži sumnjive transakcije do donošenja naredbe iz člana 93 Zakona i da obavijesti finansijsko-obavještajnu jedinicu o istima, bez odlaganja.

Dostavljanje informacija prije transakcija: Obveznik treba da dostavi podatke o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta prije izvršenja transakcija i da navede rok izvršenja transakcija.

Obrazloženje ukoliko nije moguće dostaviti informacije prije transakcija: U slučaju nemogućnosti postupanja prema prethodnom stavu, obveznik treba da bez odlaganja dostavi podatke finansijsko-obavještajnoj jedinici, najkasnije sljedećeg radnog dana, uz obrazloženje razloga.

Prijavljivanje sumnjivih aktivnosti: Obveznik je dužan da bez odlaganja prijavi finansijsko-obavještajnoj jedinici svaku sumnjivu aktivnost ili transakciju koja bi mogla biti povezana s pranjem novca ili finansiranjem terorizma.

Izveštavanje o nadzoru nadzornih organizacija: Obveznik mora da obavijesti finansijsko-obavještajnu jedinicu o svakom nadzoru koji izvrši nadzorni organ, najkasnije u roku od tri radna dana od dana izvršenog nadzora.

Način dostavljanja podataka: Podaci se dostavljaju elektronskim putem i potpisuju kvalifikovanim elektronskim potpisom u skladu sa zakonom o elektronskoj identifikaciji i potpisu.

Usmena dostava podataka: Podaci se mogu dostaviti i usmeno preko telefona ili na drugi dostupan način, ali se isti moraju dostaviti elektronskim putem najkasnije sljedećeg radnog dana od dana saopštavanja.

Pravilnik o načinu dostavljanja podataka: Ministarstvo će propisati pravilnikom bliži način dostavljanja podataka finansijsko-obavještajnoj jedinici.

Povratna informacija obvezniku

Član 59

Finansijska analiza od strane finansijsko-obavještajne jedinice: finansijsko-obavještajna jedinica će na osnovu prikupljenih podataka i obavještenja iz člana 66 stavaka 6, 10 i 11 Zakona sprovesti finansijsku analizu u vezi s licima, transakcijama ili imovinom.

Obavještavanje obveznika: finansijsko-obavještajna jedinica je dužna obavijestiti obveznika o rezultatima analize i odrediti postojanje razloga za sumnju u slučaju pranja novca, finansiranja terorizma ili kriminalnih aktivnosti.

Izuzetak: Izuzetno od stava 1 ovog člana, finansijsko-obavještajna jedinica neće obavijestiti obveznika ako smatra da bi to moglo prouzrokovati štetne posljedice na tok i ishod postupka.

Preporuka za raskid poslovnog odnosa: U slučaju osnova sumnje u pranje novca, finansiranje terorizma ili imovinsku korist stečenu kriminalnom djelatnošću, finansijsko-obavještajna jedinica može preporučiti obvezniku raskid poslovnog odnosa s klijentom ili odbijanje izvršenja transakcija.

OVLAŠĆENO LICE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA I NJEGOV ZAMJENIK I UNUTRAŠNJA KONTROLA I REVIZIJA

Određivanje ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamjenika

Član 60

Određivanje ovlašćenog lica i zamjenika: Obveznik mora unutar 60 dana od dana osnivanja ili početka obavljanja djelatnosti, da odredi ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i najmanje jednog zamjenika. Obavještenje o određivanju, kao i o promjenama, mora biti dostavljeno finansijsko-obavještajnoj jedinici u roku od tri radna dana i sadržavati detaljne podatke o tim licima.

Izuzetak za manje obveznike: Obveznik s četiri ili manje zaposlenih nije obavezan da imenuje zamjenika ovlašćenog lica. U tom slučaju, direktor može da obavlja poslove ovlašćenog lica ako ispunjava uslove iz zakona.

Dostava podataka o direktoru: Kada direktor obavlja poslove ovlašćenog lica, obveznik je dužan da obavijesti finansijsko-obavještajnu jedinicu i da dostavi podatke o direktoru kao da je ovlašćeno lice.

Način dostavljanja podataka: Obavještenja se šalju finansijsko-obavještajnoj jedinici elektronskim putem i moraju da budu potpisana kvalifikovanim elektronskim potpisom u skladu sa zakonom.

Uslovi za ovlašćeno lice i zamjenika

Član 61

Uslovi: Ovlašćeno lice i njegov zamjenik moraju da imaju odgovarajuću obuku i položen stručni ispit za poslove sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, te licencu za obavljanje tih poslova.

Takođe, ne smiju biti pravosnažno osuđivani za krivična djela s kaznom zatvora dužom od šest mjeseci.

Jedno lice po obvezniku: Jedno lice može biti određeno kao ovlašćeno lice ili zamjenik samo kod jednog obveznika.

Izuzetak za direktora: Direktor koji obavlja poslove ovlašćenog lica može biti određen kao ovlašćeno lice kod više obveznika, ukoliko je jedino zaposleno lice.

Obuka i stručni ispit

Član 62

Obuku organizuje ovlašćeni organizator obrazovanja po programu obrazovanja odraslih s licencom. Nakon obuke, kandidat polaže stručni ispit pred komisijom koju obrazuje finansijsko-obavještajna jedinica. Ministarstvo propisuje program obuke, način polaganja ispita i troškove istog.

Licenca za vršenje poslova ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Član 63

Uslovi za izdavanje licence: finansijsko-obavještajna jedinica izdaje licencu za vršenje poslova ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: licenca).

Licencu mogu dobiti lica koja ispunjavaju sljedeće uslove:

- Imaju prebivalište ili odobren boravak u Crnoj Gori.
- Nisu pravosnažno osuđena za krivično djelo s kaznom zatvora dužom od šest mjeseci.
- Završeno obuku i položen stručni ispit.

Period i Produženje: Licenca se izdaje na period od pet godina i može se produžavati. Zahtjev za izdavanje ili produženje licence podnosi se finansijsko-obavještajnoj jedinici.

Obrazac i Propisi: Licenca se izdaje na obrascu propisanom od strane Ministarstva.

Prestanak važenja licence

Član 64

Licenca prestaje da važi u sljedećim slučajevima:

- Na zahtjev imaoća licence.
- Istekom perioda na koji je izdata.
- Pravosnažnom osudom za određena krivična djela.
- Ako lice postane trajno nesposobno za obavljanje poslova ovlašćenog lica.
- Ostvarivanjem prava na penziju.
- U slučaju nesavjesnog vršenja poslova.

Nesavjesno vršenje poslova

Član 65

Nesavjesno vršenje poslova ovlašćenog lica smatra se ako lice:

- Ne dostavi podatke i informacije u skladu sa zakonom više od određenog broja puta u periodu od dvije godine.

- Neblagovremeno dostavi podatke i informacije.
- Ne postupi ili neblagovremeno postupi u skladu sa određenim člancima zakona.

Rješenje o prestanku važenja

Član 66

Finansijsko-obavještajna jedinica donosi rješenje o prestanku važenja licence. Protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor. Obvezniku kod kojeg je lice bilo određeno kao ovlašćeno lice, finansijsko-obavještajna jedinica bez odlaganja dostavlja obavještenje o prestanku važenja licence. Obveznik je dužan da u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja odredi novo ovlašćeno lice.

Poslovi ovlašćenog lica

Član 67

Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma obavlja različite poslove uključujući uspostavljanje sistema, praćenje procedura, izradu analiza rizika, obuku zaposlenih, koordinaciju sa nadležnim organima i druge poslove koji doprinose sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Obezbjedivanje uslova za rad

Član 68

Obaveze obveznika: Obveznik je dužan da ovlašćenom licu za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma obezbijedi:

- Uslove za efikasno izvršavanje poslova iz Zakona.
- Funkcionalnu povezanost sa drugim djelovima obveznika radi brzog i kvalitetnog izvršavanja poslova.
- Odgovarajuće materijalne uslove za rad.
- Primjerene prostorne i tehničke uslove za zaštitu podataka.
- Informaciono-tehničku podršku za kontinuirano praćenje aktivnosti.
- Redovno stručno usavršavanje.
- Zamjenu za vrijeme odsustva.

Podrška organa upravljanja: Organ upravljanja obveznika dužan je da pruža podršku ovlašćenom licu za vršenje poslova i izvještava o relevantnim činjenicama.

Način rada: Način rada ovlašćenog lica i njegovog zamjenika uređuje se internim aktom obveznika.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje

Član 69

Obveznik je dužan da redovno organizuje stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma. Programi obuhvataju poznavanje zakona, internih akata, stručne literature, listi indikatora, međunarodnih restriktivnih mjera i propisa o zaštiti podataka.

Obveznik je dužan da, do kraja prvog kvartala tekuće godine, pripremi program stručnog osposobljavanja i usavršavanja iz stava 1 ovog člana, za tu godinu.

Pravila u vršenju poslova

Član 70

Obveznik utvrđuje i sprovodi pravila u postupanju s klijentima, izvještavanju, čuvanju podataka, internim kontrolama, procjeni rizika, upravljanju rizikom i komunikaciji za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Unutrašnja kontrola i revizija

Član 71

Redovna unutrašnja kontrola i revizija: Obveznik je dužan da osigura redovnu unutrašnju kontrolu i reviziju kako bi se provjeravalo sprovođenje politika, kontrola i procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma. Ovo treba da bude u skladu s analizom rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Nezavisna interna revizija: Ako zakon koji reguliše djelatnost obveznika zahtijeva nezavisnu internu reviziju, obveznik je dužan da organizuje nezavisnu internu reviziju koja će ocjenjivati adekvatnost, pouzdanost i efikasnost sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Redovna procjena: Nezavisna interna revizija obuhvata redovnu procjenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma. Ovo je neophodno i kad obveznik procijeni da je to potrebno s obzirom na obim i prirodu njegove djelatnosti.

Ciljevi unutrašnje kontrole i revizije: Unutrašnja kontrola i revizija se sprovode s ciljem sprječavanja, otkrivanja i ispravljanja grešaka u primjeni propisa za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma. Takođe, treba da unaprijedi politike, kontrole i procedure za otkrivanje transakcija i lica u vezi s pranjem novca i finansiranjem terorizma.

Regulacija internim aktima: Način sprovođenja unutrašnje kontrole i revizije uređuje se internim aktima obveznika, koji trebaju da budu usklađeni s relevantnim zakonodavstvom i standardima.

LISTE INDIKATORA ZA PREPOZNAVANJE SUMNJIVIH KLIJENATA I TRANSAKCIJA

Obaveza korišćenja listi indikatora

Član 72

Prilikom utvrđivanja razloga za sumnju u porijeklo imovine ili u postojanje pranja novca ili finansiranja terorizma, obveznik je dužan da koristi liste indikatora iz čl. 82 i 83 Zakona. Uz to, obveznik treba da uzme u obzir i druge okolnosti kako bi se osiguralo pouzdano prepoznavanje sumnjivih aktivnosti.

Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija

Član 73

Ministarstvo je ovlašteno da utvrdi listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija. Stručne osnove za izradu ove liste priprema finansijsko-obavještajna jedinica u saradnji sa nadzornim organima iz člana 131 stav 1 Zakona.

Sopstvena lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija

Član 74

Obveznik je dužan da izradi sopstvenu listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija. Pri izradi ove liste obveznik treba da uzme u obzir složenost i obim transakcija koje obavlja, neobične načine izvršavanja, vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju ekonomsku ili zakonitu svrhu, te druge relevantne okolnosti u vezi sa statusom i karakteristikama klijenata. Lista indikatora iz ovog člana mora biti dokumentirana i dostupna u dokumentaciji obveznika.

EVIDENCIJE, ZAŠTITA I ČUVANJE PODATAKA

Vrste i sadržaj evidencija

Evidencije koje vodi obveznik

Član 75

Obveznik je dužan da vodi sljedeće evidencije:

- Evidenciju o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta
- Evidenciju o složenim i neuobičajenim transakcijama
- Evidenciju o podacima dostavljenim finansijsko-obavještajnoj jedinici
- Evidenciju o naredbama o privremenom obustavljanju izvršenja transakcije ili privremenoj zabrani pristupa sefu
- Evidenciju o zahtjevima za praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu
- Evidenciju o pristupima nadzornih organa podacima, informacijama i dokumentaciji
- Evidenciju o stručnom osposobljavanju i usavršavanju zaposlenih u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma

Evidencije iz stava 1 ovog člana moraju da budu vođene na način koji omogućava rekonstrukciju pojedinačnih transakcija radi otkrivanja kriminalnih aktivnosti klijenata.

Sadržaj evidencija koje vodi obveznik

Član 76

Evidencija o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta sadrži sljedeće podatke:

- 1) Podatke o pravnom licu, preduzetniku ili fizičkom licu (naziv, sjedište, matični broj, rezidentnost, razlog poslovnog odnosa, kontakt informacije).
- 2) Podatke o načinu identifikacije klijenta (identifikacija uz fizičko prisustvo, elektronska identifikacija ili video-elektronska identifikacija).
- 3) Video-audio zapis nastao tokom video-elektronske identifikacije klijenta.
- 4) Podatke o svrsi, cilju, prirodi poslovnog odnosa i transakcije, osnovnu šifru djelatnosti klijenta, datum uspostavljanja poslovnog odnosa.
- 5) Podatke o transakciji (datum i vrijeme izvršenja, iznos, valuta, broj naloga, vrsta i tip transakcije, informacije o učesnicima).

Evidencija o složenim i neuobičajenim transakcijama sadrži podatke iz evidencije o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.

Evidencija o podacima dostavljenim finansijsko-obavještajnoj jedinici sadrži podatke iz evidencije o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, indikatore sa liste indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija, razloge sumnje, datum dostavljanja i obrazloženje.

Evidencija o zahtjevima za praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu sadrži podatke o zahtjevu, vrsti i broju računa klijenta, datume praćenja, podatke o transakcijama tokom praćenja i podatke o licu koje se prati.

Evidencija o pristupima nadzornih organa sadrži podatke o organu, službeniku, datumu i vremenu pristupa, informacije o pregledanim podacima i dokumentima.

Evidencija o stručnom osposobljavanju i usavršavanju zaposlenih sadrži podatke o zaposlenima, nazivu obuke, datumu održavanja i organizatoru.

ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje internih pravnih akata

Član 77

Obveznici su dužni da usklade svoje interne pravne akte sa ovim Pravilnikom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 78

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".